

D. D.
DISSERTATIO ACADEMICA,
DE
RESOLUTIONE
MONTIUM
IN
DILUVIO UNI-
VERSALI,

CUJUS PARTEM PRIOREM,
Approbante Inchoe Philosophorum ordine Regiae ad
Auram Academie,

SUB UMBONE

VIRI MAXIME REVERENDI & AMPLISSIMI

D:Ni J A C O B I
G A D O L I N ,

S. S. Theol DOCT. Scient. Nat. PROFES. Reg. & Ord.
Reg. Scient. Acad. Svec. MEMBRI

& Fac. Phil. h. t. DECANI,

Publicæ Eruditorum Censuræ modeste submittit,

ERICUS BORGSTRÖM And. Fil.

V. D. M.

In Aud. Minor Die XXVII. Junii Anni MDCCCLIX.

H. A. M. S.

ABOÆ, Impressit Direct. & Typogr. Reg. Magn. Duc.
Finland. JACOB MERCKELL.

Sæ Ræ M:tis
MAXIMÆ FIDEI VIRO,
Reverendissimo PRÆSULI ac DOMINO,
**DN. CAROLO
FRIDERICO
MENNANDER,**
S. S. Theologiae DOCTORI CONSUM-
MATISSIMO,
Diœcœsos Aboënsis EPISCOPO EMINEN-
TISSIMO,
Regiæ ibidem Academiæ PRO-CANCELLARIO
MAGNIFICENTISSIMO,
Venerandi Consistorii Ecclesiastici PRÆSIDI
GRAVISSIMO,
Scholarum per Diœcesin EPHORO
ADCURATISSIMO.
Regiæ Acad. Scient. Holm. MEMBRO Maxime
INCLYTO,
MÆCENATI SUMMO.

Quanta TUA, Reverendissime PRÆSUL, erga omnes
Litterarum cultores sit gratia, non hodie aut nudius
tertius demum innotuit. Certe TUUM plane singu-
larem in me Favorem, quem nullo non tempore maximum
expertus sum, non possum non devotissima piaque mente ad
urnam usque venerari. Tempore, quo Natio Austro Fen-
nica sub umbra Inspektionis TUÆ floruit, TIBI studia
mea quam maxime curæ cordique fuerunt. TU languentem
erexisti animum, tuaque profundissima eruditione ignorantem
instruxisti; nec minori benevolentia, quin potius majoribus
gratiae documentis me postea dignatus es cumulare. Ne
mireris igitur Reverendissime PRÆSUL, me debita gratissimæ
mentis Subjectione Dissertationem hancce TIBI offerre, cu-
jus conscribenda IPSE gratiosus lvasor fuisti. Ignoscas mo-
do MÆCENAS, si rudi minerva elaborata neque votis tuis
satisfaciat, neque digna sit, quæ rutilanti NOMINE TUO
exornetur. Cum optatior clienti TUO non suppetat occa-
sio incomparabilem gratiam prædicandi TUAM, sereno
hanc excipias vultu, humillime oro. Summum Numen nun-
quam non ardentissimis interpellabo precibus, velit TE,
MÆCENAS OPTIME, vita longæva prospera & felici
beare in Patriæ, Ecclesiæ, Academiæ & Familia TUA
Nobilissimæ fulcrum, splendorem & emolumentum firmissi-
mum certissimum, ad cineres permanfurus,

REVERENDISSIMI NOMINIS TUI

cliens devotissimus

ERICUS BORGSTRÖM.

VIRO Admodum Reverendo atque Praclarissimo,

D^{:NO} M^{AG.} ANDREÆ
SALOVIO,

Ecclesiarum DEI Orihvesiensium, ANTISTITI Celebra-
tissimo & Adjacentis Contractus PRÆPOSITO Adcuratissi-
mo, PATRONO, quo par est, devoto animo suspiciendo.

VIRO Plurimum Reverendo atque Praclarissimo,

D^{:NO} M^{AG.} MICHAËLI
FORSELIO,

Pastori Eura-Åminnenium meritissimo.

VIRO Plurimum Reverendo atque Praclarissimo,

D^{:NO} ABRAHAMO
INDRENIO,

Pastori Keuruensium meritissimo.

FAUTORIBUS ET

Pro innumeris beneficiis & majorem in modum
getæ propensissimi, qua decet pietate offero carta-
ris, VOS tamen benignitate solita idem accepturos, tan-
cineres permanebo

NOMINUM

bunillimus & obser-
ERICUS

VIRO Plurimum Reverendo atque Praeclarissimo,
D: NO G U S T A V O
A L L E N I O,
Pastori Cangasalaensium, meritissimo.

VIRO Plurimum Reverendo atque Praeclarissimo,
D: NO E R I C O
W I D E N I O,
Pastori Halicoënsium meritissimo.

VIRO Plurimum Reverendo atque Praeclarissimo,
D: NO E L I Å
R O Ö S,
Pastori Kiskoensium vigilantissimo.
EVERGETIS OPTIMIS.

*multiplicato favore, VOBIS Patroni, Fautores & ever-
ceum hoc munus, sperans, quamvis minimi sit ponde-
quam pignus gratissimæ mentis & reverentie, qua ad*

VESTRORUM.

vantissimus cultor
BORGSTRÖM.

VIRO Plurimum Reverendo & praeclarissimo,

D^{:NO} LAURENTIO FORSELIO,

Pastori Ecclesiarum, quæ DEO in Ruovesi, Curu,
Virdois & Etzæri colliguntur, vigilantissimo,
Patrono pia mente colendo.

*A*ccipias Vir Plurimum Reverende munusculum hocce, non quidem sua facie, quam impolitam esse fateor, attamen offerentis devotione, ut spero, commendabile. Fateor perexiguum illud esse in relatione ad innumerâ mibi praesita beneficia, que compensare nec audeo nec valeo. Quicquid mibi jam affulget spei fortunam novercantem superandi, id favori Tuo totum tribuo. Tibi victimum itidem & aniolum debo. Imo, quod non satis mirari possum, Tuo cum danno mibi jucundissimum hoc otium fecisti, ut liceret Academiam frequentare per sat longum temporis intervallum, cum tamen partibus officii qualitercunque præstandis. Tibi adesse oportuisset. Tibi itaque has lucubrations debo & gratissima mente dedico. De cetero ut Ecclesia de Tuo lumine, & familia Tua de præsidio & solatio firmissimo, per annos bene multos, sibi gratuletur, ex intimis præcordiis nullo non tempore exopto. Permanebo ad urnam usque,

Plurimum Reverendi Nominis Tui

cultor humillimus

ERICUS BORGSTRÖM.

Regementes Commissarien vid Kongl. Maj:ts
Lif-Dragoune Regementet/
Ädel och Högachtad

Herr IVAR GRUNDSTRÖM.

Krono-Befallningömannen

Ädel och Högachtad

Herr NILS GYLDEEN.

Gunstige Herrar och Gynnare.

 Åt jag estersinmar de många wedermålen af gunst, hwarz med I Mina Herrar, tid efter annan mig öfverhopat, upeldas mit irre af så ren wördnad och erkänsamhet, som hwarken främwarelse eller tid skal utsläcka. Eder Gunstige Herrar har jag at tacka för mycken understöd en god tid, då jag wistades wid Academien. För alt sådant kan jag ej annat än wid detta tiffälle uppenbarligen berömma Eder ynnest och bewägenhet. Förläten allehast, Mina Herrar, at detta skjer genom et ringa pappers fram, vorande Bergens föregifna Uplösning i syndafloden. Brift uppå bättre tiffälle gör at jag måste nyttja detta. Emedlertid gör jag mig derom försäkrad, at Mina Herrar med wanligit ädelmod detta gunstigt anse, och unna mig at städse få nämna

Eder
Mina Gunstige Herrar och Gynnare,

Ödmjuk tjenare
ERIC BORGSTRÖM.

Til Herr Auctoren.

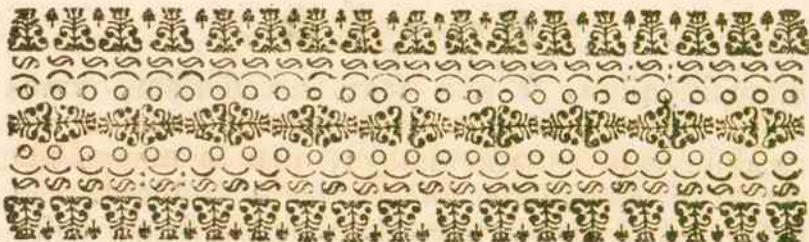
Lårdas lystra Saal man stundom Friga plågar :
Då pennor blifva Svård och Bläck utgjuts som Blod ;
Åt papper mättas styft, Man söker många vågar
Åt hjälpa stelpa den, som gör sin mening god.
Si så får Sanning hus och Tanckar vishet winna ;
Det är ej barnalek at här sig manlig finna.

Bland annat söker man ock formål utreda,
Och fastar ögat alt på Syndaflodens svall.
Man menar : Bergen sig i smutter låtit breda,
I diupet löstes up, som ler i wattufall :
Och sist i stilla mak måst tyngdens lagar prisa :
Som Doctor Woodward ock af Skriften wil bewisa.

Men ach ! hur löser grund den Tancfans stöder åga,
Det visar här en Wän vid Lårda Swämmers Bord :
En Ållkar af Förstånd, som wet hvad saker våga :
En Prästman, lärde at förklara Skriftenas Ord.
Förlät Min Herre, jag ej vågar något skarfa ;
Jag wet Ert rena Sinn mißhagar los-ords slarfwa.

Ert första Lårdoms prof bevitnar saken denna :
I stället tydligt fram här Bederpartens Sas ;
I fören häremot en lård och lindrig penna ;
I wisen at Hans skål ej kunna winna plås.
Nu lycka, lycka til at Pindi högder himma !
Dher Eder sit och swett skal Lårdoms Lager finna.

DAVID H. DEUTSCH.

S. L

Uemadmodum incolarum regionis cuiusvis interest cognoscere natale solum, ex quo vietum & amictum, & quidquid ad vitam commode sustinendam pertinet, sibi comparare debent; ita permagni refert universi generis humani nosse totum orbem, ceu commune omnium hominum habitaculum atque feudum eorumdem usui & dominio concessum. Hinc factum est, ut non hodie demum aut nudius tertius sed prisco quoque aeo plurimi & quidem magni nominis Philosophi in condenda & politius adornanda *Theoria Telluris* haud parum desudarint. Uti vero in ceteris scientiis ipsaque vita communis omne tulisse punctum censetur, qui utile dulci sciente miscet, sic in hoc quoque negotio contigit, ut curiosis simul quaestionebus variis partem operae impenderint rerum naturalium scrutatores; atque utinam non, cum detimento caussae primariae, toti in devia delapsi sint perplurimi. Ex hujuscemodi

A

disqui-

disquisitionibus, si non scitu necessariam, innocuam tamen judicamus cognitionem status telluris antediluviani mutationumque, quas in magna ista rerum perturbatione integra tellus subierit. Id saltem certo certius habendum, quod si ad hasce rerum vicissitudines tantas perspiciendas ascendere valeat vis ingenii humani, neque inexplebili sciendi desiderio nostro, si fieri id queat, exsatiando in fragilibus, quibus undique circumdamur, rebus ampliorem, neque ad demonstrandam potentiam sapientiamque Summi Numinis aptiorem materiam facile occurrere. Verum enim vero prolixa & difficilis est hæc indagatio, quippe quæ historiam naturalem telluris inde ab initio mundi per secula plurima productam, ceu genuinum scientiæ condendæ fundamentum, prærequirit; atque adeo deficiente lumine sufficiente, tenebris impenetrabilibus mox involvi videtur. Hinc non mirum varias & quidem sœpe contrarias atque pro lubitu fere confictas hypotheses adoptasse inque varia sententiarum divortia abiisse varios eruditos, qui tamen singuli veritatem indagandam, ceu unum communemque scopum collimandum sibi proposuerant. Inter alias, quæ huc pertinent, hypotheses ingeniosas est illa Cel. Woodvardi, qua montes totius orbis in diluvio universali primum dissoluti atque mox iterum coagmentati statuuntur, & quæ multorum eruditorum applausum consecuta est. Hanc dum paucis pro modulo ingenii delineare conamur, arduam satis materiam nos

nos elegisse sentimus. Præterquam enim quod res ipsa sit cognitu difficilima & prouti nobis quidem videtur, si omnimodam certitudinem postules, plane impervestigabilis; etiam penuria subsidiorum, brevitas temporis & aliæ occupationes nos premunt, adeo ut materiæ huic plenius elaborandæ ne dicam terlius poliendæ vacare haud potuerimus. Quæ itaque dicenda veniunt, **Lector Benebole æqui bonique consulas.**

§. II.

DE montibus itaque acturis nobis, pro ratione instituti, primo explananda occurrit notio vocabuli *montis*. Solent quandoque elevatoria quævis terræ loca vocari montes, in relatione ad inferiores convalles vel subjacentem planitiem, uti apud Lucretium de Rerum Nat. Lib. 5. „

„*Inque dies magis in montem succedere sylvas
Cogebant, infraque locum concedere cultis.*

Hæc autem significatio non est hujus loci, quatenus eminentiores istæ partes telluris haud raro constant ex varii generis materia, cuius particulæ aut parum aut nihil inter se cohærent, & quæ aquæ immersæ atque agitatæ, facile miscentur atque in liquidam massam sic abeunt. Verum montes heic intelligendi sunt lapidei, quorum partes exigiam habent vim cohærentiæ, adeo ut si vel maxime aut fluviorum undis aut maris fluctibus alluantur quatianturve, duritiem tamen suam conservent. Quod deinde attinet sive ad magnitudi-

nem sive situm horum montium, sufficiat ad grandiores in primis heic attendendum esse, quanquam & lapides minores similiter in censum veniant; neque refert utrum vel atlantis instar jugis suis cœlum sustinere, an vero in interiora terræ descendendo partes Orbis integras connectere videantur. Tum neque heic respicitur data quædam species montium quoad particulas constitutivas, quatenus hæ videlicet sint aut spatum aut quartum aut mica aut quodcunque datum lapidis genus simplex vel compositum, sed de omnibus in universom montibus lapideis agitur, etiam iis, qui venis metallicis imprægnati deprehenduntur. Quo autem luculentius patescat ratio dicendorum, notandum est omnia corpora tripliciter inter se, quoad cohaerentiam, differre; videlicet quod sint aut fluida, quorum partes minima quavis vi ab invicem separari possunt; aut mollia, quorum partes difficiliter separantur vel loco cedunt; aut dura, quorum partes difficillime neque nisi viribus, quæ nobis magnæ videntur, a se mutuo avelli queunt. Ad hoc ultimum genus montes jam referendi. Cum vero corpora dura aut constent massa e variis filamentis contexa, atque proinde in varias fibras fissili, ut ligna; aut secundum quasvis dimensiones æqualiter fragili, ut vitrum; hæc posteriori loco dicta conditio ad montes nostros pertinet. Neque tamen in summo rigore hæc accipienda sunt, quasi nulli plane darentur lapides scissiles aut instar lini e tenuissimis filamentis compo-
siti;

siti; verum facta denominatione a potiori, latissime
 prædicari, quæ saltim cum justa explicazione om-
 nibus convenient, quisque videt. Præterea quod
 modo diximus montes seu materiam lapideam
 aut metallicam cohærere viribus, quæ nobis ma-
 gnæ videntur, optandum esset, ut mensura accura-
 tius determinata explicari posset; sed fatendum
 plenam huius cohærentiæ adhuc desiderari theori-
 am, ejusdemque a posterorum industria uberiorem
 lucem expectari, prouti hoc ipsum pulcre declara-
 tum est a Cel. Musschenbroekio in *Introduct.* ad
Cohærent. corp. firm.; quapropter neque nobis vi-
 tio vertendum speramus, quod notione vaga rem
 omnium oculis obversantem comprehendenderimus.
 Denique & id notamus, quod etiam temporibus
 antediluvianis procul dubio inæqualis fuerit su-
 perficies terræ, montosisque regionibus distincta;
 præterquam enim quod historia Sacra id svadere,
 atque varii exinde promanantes usus idem postu-
 lare videantur, vel sola levitas argumentorum,
 quibus contraria hypothesis adstruitur, hujus fassi-
 tatem abunde probare videtur.

§. III.

Exposito sic termino priori in rubro a nobis ad-
 hibito, instituti ratio postulat, ut posteriorem quo-
 que explicemus: nempe quid nobis sit resolutum esse.
 Quemadmodum itaque, utamur exemplo vulgari,
 collectæ spicæ atque colligatæ mergitem constituunt
 atque sic unum quasi corpus cohærens mentiuntur,
 hoc autem corpus, inciso nodo, dum amplius neu-

tiquam cohæret, resolutum dici potest: aut quemadmodum laxatis vinculis epistolæ, eadem resoluta dicuntur; Sic quoque corpora quævis plus minus cohærentia, si partes componentes, quacunque de cauſa a mutuis ligamentis liberentur & fatiscant, *resolutæ* vocantur. Sic lapides variaque corpora alia trituran-
do, oblimando aut quacunque ratione comminuendo in pulverem resolvuntur, salium crystalla aquæ vul-
gari, & metalla aquæ forti aut regiæ immissa con-
ſistentiam, amittunt & resolvuntur; aqua igni super-
imposita in vapores subito resolvitur, & sic porro.
Opponitur hinc resolutioni compositio, qua fit ut
particulæ corporum haetenus separatae in mutuos
quasi amplexus ruant, seu in mutuam inter se quie-
tem compressæ maneant, ex. gr. dum plantæ vel
corpora animalium accrescunt, vel metalla parantur,
vel aqua fluida in firmam glaciem abit. Tam vero
late patet hæc resolutio & compositio, ut universam
rerum naturalium generationem & corruptionem ex-
inde pendere manifestum mox sit. Qualitatibus oc-
cultis e Physica jam dudum profligatis, non decet
amplius amorem aut pugnam corporibus variis affin-
gere; ideoque licet operationes naturæ, qua maxi-
mam partem, occultæ etiamnum maneant, ita tamen
eadem mente concipere necesse est, ut via cauſæ
earundem inveniendæ haud præcludatur. Hinc reso-
lutio triplici fere modo effici censetur, scilicet sic ut
corpus seu instrumentum resolvens aut instar cunei
penetret commissuras particularum corporis resolven-
di; aut impactione in particulam facta, eandem a reli-
quis

quis depellat; aut corpusculo firmius se applicando idem a ceteris, quibus minori tenacitate adhaeret, secum abripiat. Cum itaque ex hisce satis jam patescat, quid sit montes resolvi; ad Auctoris nostri placita enarranda properandum nobis est.

§. IV.

Audiamus jam, quid Doct. Joh. Woodvardus libri *an Essay toward a natural history* quem Prof. Mathem. Zurichiensis Scheuchzerus latine & Med. Doct. Noguez gallice transtulit sub titulo *Geographie Physique ou essay sur l' Histoire naturelle de la terre* atque simul cum aliis, quæ hue pertinent auctoris scriptis nonnullis luci publicæ edidit, de resolutione montium tempore diluvii facta, sentiat. , Auctor noster ut majorem fidem conciliet Hypothesi suæ, statim ad initio tractatus provocat ad certas & indubitatas observationes a semetipso in anglia factas; ne autem videatur a nimis exigua terræ parte concludete ad totam, asserit se relationes selectas fidelesque eorum, qui in diversis terræ tractibus peregrinarunt, cum suis contulisse observationibus, easque amice cum his convenisse. Hisce vero cunctis inter se collatis talem condit hypothesis. Nimirum ante factam inundationem universalem in interioribus telluris & quidem circum centrum ejusdem fuisse prægrandem & tantum non immensæ quantitatis globum aqueum; prorumpente dein aqua ex abyssio, atque universam terram inundante; factum fuisse ut non solum crusta terræ, quæ aqueum globum circumdedit, disrumperetur, verum etiam

iam lapides, marmora, metalla, omnes concre-
 tiones minerales, verbo: omnia fossilia, quæ antea
 firmitatem quandam habuerunt, tote ressolverentur,
 eorumque particulæ constitutivæ, cessante cohæsi-
 one, fatiscerent, atque ab invicem separarentur.
 Reliqua autem corpora omnia ad regnum vegeta-
 bile & animale pertinentia, horumque varias par-
 tes ex. gr. truncos, ramos, folia & fructus arbo-
 rum, cornua, ossa & dentes animalium &c. æque
 non fuisse in minimas particulas dissoluta, sed po-
 tius in rerum perturbatione ista dispersa atque a-
 quæ turbidæ aut innatantia aut immersa & im-
 mixta, adeo ut totus orbis confusum quoddam
 chaos constituerit. Hoc facto, paulatim cessasse
 motum turbulentum, atque vi gravitatis ad ima-
 sedisse materiam turbidam, & quidem sic, ut in-
 finia loca peteret pars, maxima gaudens gravita-
 te specifica, reliqua vero minus gravis superio-
 ra sedimenta formaret; neque tamen exactissi-
 me pro ratione gravitatis circum totum orbem in
 diversa Strata concentrica abiisse quaslibet mate-
 rias diversas, quia diversissimus situs cujuslibet
 materiae homogeneæ, in turbido isto statu præceda-
 nos, separationem ejusmodi regularem admit-
 tere ubique non potuit; quin potius hinc inde ac-
 cedisse, ut haud pauca leviora corpora, veluti ar-
 borum aut quarumvis plantarum folia, fructus, ra-
 mi, trunci, nec non corpora variorum animalium,
 horumque partes, licet minori gravitate prædita, si-
 mul tamen cum materia lapidea & metallica alte
 subse-

subsederit, insimis gravioribus sedimentis implicita; his autem parvis irregularitatibus exceptis, postquam omnis materia gravior aquis immixta sic tandem consedisset, regularem factam esse rotunditatem telluris, adeo ut ejusdem superficies nullis collibus & vallibus interstincta, sed æqualis & polita fere evaserit. Hæc dum agerentur, abyssum adhuc mansisse vacuam, & per totum orbem aquas supernatasse, donec, restituta vi cohæsionis, quæ in lapidea & metallica materia suspensa fuerat, firmatisque ejusdem sedimentis, hinc inde rumperetur orbis consolidatus, atque aquæ superabundantis quantitas immanis in abyssum relaberetur. Hac vero disruptione superficiem telluris, quam modo regularem fuisse diximus, varium in modum permutatam, atque talem tandem evasisse, qualem se jam spectandam exhibit, dum infinita quævis loca aquarum receptaculis inserviunt seu fundem maribus lacubusque præbent, elatoria loca terram aridam constituunt, convallium atque planitierum partes inferiores lacunosæ alveos fluminibus subministrant, & montes a radicibus usque ad cacumina fere ubique ruinarum instar apparent.

§. V.

Hypothesin Auctoris leviter modo adumbravimus; rationes ab observationibus desumptæ, quas pro eadem stabilienda apposuit, jam paucis attingendæ sunt. Primo itaque vel ex subitaneo intuitu superficie telluris talem olim factam fuisse rerum omnium catastrophen, qualem §. præc. descripsimus, haud difficulter colligi existimat. U-

bicunque enim majores quidam terræ tractus aut planam horizontalem, aut ab hac paulum inclinatam faciem habent, semper fere observari sibi invicem superimposita strata terræ, coordinata secundum gradus specificæ gravitatis, prouti in sub-sidentibus diversis materiis gravibus, in massam fluidam confusis, idem ordo observari solet; ideoque ex similiter commixta materia originem horum stratorum pendere, atque aquis orbem inundantibus deberi; hinc vero evidenter sequi, in abyssum seu ima terræ postmodum descendisse harum aquarum copiam, siquidem supra terram in tanta abundantia nusquam compareat. Montium quoque præruptas altitudines, diffractas moles atque in modum ruinæ dissipatas partes, simul cum cavernis profundis longe lateque protensis nihil aliud animo spectatoris insinuare, quam ideam strati lapidei violenter confracti & concussi atque ex abstrusis terræ recessibus sursum protrusi vel projecti; adeo ut quemadmodum ex collapsis parietibus, tectis, trabibus, ceterisque domus partibus, integrum aliquando extitisse domum quilibet perspicit, sic etiam ex hisce telluris spectaculis regularem antea fuisse orbis faciem pari evidentia patescat. Ne vero quis suspicetur inde ab initio seu creatione mundi eandem hanc obtinuisse telluris conditionem, varia ex suis aliorumque observationibus afferit Auctor pro demonstrando ejusdem statu adventitio. Scilicet in stratis terræ profunde latentibus occurrere varii generis corpora & ad regnum animale & ad regnum vegetabile pertinentia, non solum terrestria sed etiam marina eademque

demque aut petrificata aut in terra imputribili integra conservata, immo in altissimis toto orbe montibus haud raro reperiri immanem copiam testaceorum, qualium non nisi in mari inde remotissimo locus natalis datur; & quod caput caussæ est, inveniri varia istius modi corpora in ipso marmore saxoque, aut, si quod datur lapidis genus magis durum, in intimo montium durissimum sinu. Hinc itaque confici, non solum omnes regni animalis atque vegetabilis incolas sedibus suis aliquando fuisse vi aquæ diluvialis motos atque per universum orbem dispersos, verum etiam regnum minerale, quaqua patet, simul fuisse destratum & resolutum; postmodum autem lapides montesque denuo coaluisse, tumque heterogenea ista corpora, prout occasio tulerit, sinu suo complexos esse, atque quasi in testimonium & memoriam facti, curiosis naturæ scrutatoribus spectanda jam exhibere. Veremur equidem ne pulcrum ingeniosumque argumentum paucis admodum verbis indigitatum debita luce defraudetur; verum cum non liceat nobis esse prolixioribus, ad illa, quibus ex historia Sacra desumptis Auctor thesin suam stabilire voluit, breviter itidem libanda progrediemur.

§. VI.

Scriptura Sacra varia continet momenta, quæ ad historiam diluvii pertinent; agit hæc de ejus prædictione, initio, duratione, fine variisque aliis circumstantiis; tradit hæc ipsam causam impulsivam, qua Deus O. M. ad exitialem hanc perditæ mundi dispersionem movebatur; inculcat eadem hominibus motiva ad vitam pie instituendam ex consideratione funestissimi

nestissimi hujus effectus desumenda & sic porro.
Cuncta hæc cum montium resolutione non solum
amicè conspirare, sed eandem quoque probare con-
tendit Auctor noster. Maledictionem terræ, quam
DEus post lapsum Adamiticum mox promulgavit,
plenum effectum fortitam non fuisse antequam
in diluvio universali, eundem fere in modum,
quo neque comminatio mortis, ante lapsum pronun-
ciata, ipso die lapsus juxta rigorem verborum ple-
narie exsecuta fuit. Erat itaque terra usque ad di-
luvium admodum fertilis, magisque attemperata ad
conditionem hominis integri, quam corrupti; unde
fiebat, ut homines depravati tanto turpiori otio & li-
bidini vacarent, quanto longiorem vitam, per salu-
britatem soli eximiam illis agere jam liceret. Huic
igitur malo imminuendo inservit universalis omnium
mineralium resolutio in diluvio facta, quatenus terra
feracissima varia commixtione mineralium valde de-
teriorata generi humano subsecuto tantis voluptatum
desidiaeque illecebris deliniendo impar reddebatur.
Deinde quoque Phrases scripturæ S. sententiam suam
confirmare atque physicam montium resolutionem in-
volvere contendit, v. gr. dum dicitur Gen. cap. VI. 13.
& IX. ii. terram per diluvium corrumpi aut perdi;
Habac. III. 6. *montes perpetuitatis cum dissipatione*
frangi, seu conteri quasi dicas, in pulverem redigi,
Amos. IX. 5, 6. *terram liquefcere atque aquis sub-*
mergi, quasi dicas, quæ antea dura & compacta e-
rat, jam evadet emollita atque in frustula resoluta
nec non in formam liquoris transmutata,
atque sic in ceteris.

